

Nadbużański Oddział Straży Granicznej

<http://nadbuzanski.strazgraniczna.pl/nos/informacje-praktyczne/cudzoziemcy/16284,Konsekwencje-nielegalnego-pobytu-na-terytorium-RP.html>
2021-05-13, 01:04

Konsekwencje nielegalnego pobytu na terytorium RP

Wojciech Kopec
17.02.2016

Nielegalny pobyt

Nielegalny pobyt – pobyt niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polski i ich pobytu na tym terytorium.

Nielegalny pobyt na terytorium RP ma miejsce w szczególności w sytuacji gdy cudzoziemiec:

- nie posiada ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na nim,
- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu,
- nielegalnie przekroczył lub usiłował nielegalnie przekroczyć granicę,
- nielegalnie wykonuje lub wykonywał pracę,
- podjął działalność gospodarczą niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- nie posiada wystarczających środków finansowych do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- został zastrzeżony do celów odmowy wjazdu w SIS lub krajowym wykazie.

Zobowiązanie do powrotu

W przypadku nielegalnego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wszczynane jest postępowanie administracyjne w sprawie zobowiązania go do powrotu.

Postępowanie w sprawie zobowiązania do powrotu wszczynają i prowadzi komendant placówki Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej.

Powrót dobrowolny

W decyzji o zobowiązaniu do powrotu może zostać określony termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni i liczony jest od dnia doręczenia decyzji. W przypadku wydania tego rodzaju decyzji cudzoziemiec ma obowiązek opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie w niej wskazanym (wyjazd do innego państwa członkowskiego UE/państwa obszaru Schengen nie jest wykonaniem tej decyzji).

Cudzoziemiec, któremu w decyzji określono termin dobrowolnego powrotu ma możliwość skorzystania z pomocy w dobrowolnym powrocie. Sfinansowanie takiej pomocy może zostać zapewnione przez Komendanta Głównego Straży Granicznej i może obejmować w

szczegółności pokrycie kosztów podróży, opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń, kosztów wyżywienia w podróży jak też kosztów opieki medycznej.

Powrót przymusowy

Termin dobrowolnego powrotu nie zostanie określony w decyzji, gdy organ prowadzący postępowanie uzna, że istnieje prawdopodobieństwo ucieczki, lub że wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja, w której nie określono terminu dobrowolnego powrotu jest wykonywana przymusowo.

Przymusowe wykonanie decyzji będzie mogło nastąpić także wtedy, gdy po wydaniu decyzji, w której został określony termin dobrowolnego powrotu:

- - zaistnieje prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca,
- - dalszy pobyt cudzoziemca zostanie uznany za zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa,
- - cudzoziemiec nie dopełni obowiązków opuszczenia terytorium RP w terminie wskazanym w decyzji.

Jeżeli decyzja o zobowiązaniu do powrotu zostanie wykonana przymusowo, cudzoziemiec będzie zobowiązany do pokrycia kosztów jej wykonania. Wysokość tych kosztów zostanie ustalona w drodze decyzji administracyjnej. Jeżeli koszty te ulegną zmianie decyzja w tej sprawie będzie mogła zostać zmieniona.

Kosztami wydalenia będzie mogła zostać także obciążona, w zależności od okoliczności, które były podstawą wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu:

1. osoba zapraszająca,
2. podmiot powierzający wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji,
3. jednostka naukowa, która przyjęła cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego.

Przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu co do zasady skutkuje wpisem danych cudzoziemca do SIS dla celów odmowy wjazdu. Tym samym zakaz wjazdu, którym jest objęty cudzoziemiec dotyczy wówczas nie tylko terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale także pozostałych państw obszaru Schengen.

Zatrzymanie

W przypadku wszczęcia postępowania o zobowiązanie do powrotu cudzoziemiec może zostać zatrzymany na okres nie dłuższy niż 48 godzin. Jednakże jeżeli organ, który dokonał zatrzymania zdecyduje się skierować wniosek do sądu o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców, okres zatrzymania może zostać przedłużony na okres nie dłuższy niż 24 godziny.

Środki zabezpieczające wykonanie decyzji

Jeżeli w wydanej decyzji o zobowiązaniu do powrotu nie został określony termin dobrowolnego powrotu lub z okoliczności sprawy wynika, że taka decyzja zostanie wydana organ Straży Granicznej może nie kierować do sądu wniosku o umieszczenie w strzeżonym ośrodku, lub o zastosowanie wobec cudzoziemca aresztu dla cudzoziemców i zamiast tego zobowiązać cudzoziemca w drodze postanowienia – do czasu wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu – do:

1. zgłaszania się w określonych odstępach czasu do wskazanego organu Straży Granicznej,
2. wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w określonej wysokości,
3. przekazania dokumentu podróży do depozytu,
4. zamieszkiwania w wyznaczonym miejscu.

Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że cudzoziemiec nie będzie się wywiązywał z powyższych obowiązków lub w przypadku jeżeli się z nich nie wywiązuje, będzie mógł zostać umieszczony w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców. Decyzję w tej sprawie podejmie po wysłuchaniu cudzoziemca sąd.

Zasadniczo okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wynosi nie dłużej niż 3 miesiące. Okres ten może być przedłużany na czas określony (každorazowo na okres nie dłuższy niż 3 miesiące) w przypadku gdy okres wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu ulegnie przedłużeniu oraz gdy cudzoziemiec, któremu taką decyzję wydano nie współpracuje z organem Straży Granicznej w zakresie jej wykonania.

Maksymalny okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wynosi co do zasady 12 miesięcy. Niemniej jednak okres ten może zostać przedłużony o kolejne 6 miesięcy w przypadku złożenia podczas pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie wniosku o nadanie statusu uchodźcy, a także w przypadku skierowania do sądu skargi na decyzję ostateczną o zobowiązaniu do powrotu, wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania.

Przedłużenie terminu dobrowolnego powrotu

Określany w decyzji termin dobrowolnego powrotu może zostać przedłużony, jeżeli cudzoziemiec jest obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej, jego obecności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes państwa, wyjątkowa sytuacja osobista, wynikająca w szczególności z długości pobytu cudzoziemca na tym terytorium, z łączących go więzi o charakterze rodzinnym i społecznym, lub z potrzeby kontynuowania nauki przez jego małoletnie dziecko.

Z powodu powyższych okoliczności termin dobrowolnego powrotu może zostać na wniosek

cudzoziemca przedłużony jednorazowo także już po wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu.

Termin dobrowolnego powrotu po przedłużeniu nie może być dłuższy niż 1 rok.

W przypadku przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu do czasu wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemiec może być zobowiązany do:

1. zgłaszania się w określonych odstępach czasu do wskazanego organu Straży Granicznej,
2. wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w określonej wysokości, do czasu okazania biletu na podróż powrotną,
3. przekazania dokumentu podróży do depozytu, do czasu okazania biletu na podróż powrotną,
4. zamieszkiwania w wyznaczonym miejscu.

Zakaz wjazdu

W wydanej cudzoziemcowi decyzji o zobowiązaniu do powrotu zostanie orzeczony zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen. Okres ten wynosi od 6 miesięcy do 5 lat, w zależności od okoliczności, które były podstawą wydania decyzji. Zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen orzeka się w przypadku wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której:

1. nie określono terminu dobrowolnego powrotu,
2. określono termin dobrowolnego powrotu - na wypadek jeżeli cudzoziemiec w tym terminie:
 - a. nie opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - b. przekroczy lub będzie usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa.

Cofnięcie zakazu wjazdu

Zakaz wjazdu może zostać cofnięty na wniosek cudzoziemca, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że:

1. wykonał obowiązki wynikające z otrzymanej decyzji,
2. jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych,
3. cudzoziemcowi została przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie.

Inne skutki wydania decyzji

W dniu, w którym wydana decyzja o zobowiązaniu do powrotu stanie się ostateczna, z mocy prawa nastąpi unieważnienie wizy krajowej, wygaśnięcie posiadanego zezwolenia na

pobyt czasowy oraz zezwolenia na pracę.

Jeżeli decyzja o zobowiązaniu do powrotu została wydana w związku z naruszeniem zasad pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, w dniu w którym decyzja ta stanie się ostateczna z mocy prawa nastąpi unieważnienie posiadanego zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Najważniejsze prawa cudzoziemca w postępowaniu o zobowiązanie do powrotu

Podczas postępowania o zobowiązanie do powrotu cudzoziemiec posiada w szczególności prawo do:

- wniesienia odwołania od decyzji o zobowiązaniu do powrotu wydanej przez komendanta placówki SG lub komendanta oddziału SG do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji;
- złożenia wniosku o przedłużenie terminu dobrowolnego opuszczenia terytorium RP,
- korzystania z pomocy tłumacza,
- wypowiedzenia się co do zebranych dowodów przed wydaniem decyzji,
- działania przez pełnomocnika,
- złożenia wniosku o status uchodźcy.

Odpowiedzialność karna

Nielegalny pobyt pociąga za sobą także odpowiedzialność cudzoziemca na gruncie prawa wykroczeń.

Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadając do tego tytułu prawnego podlega karze grzywny. Tej samej karze podlega cudzoziemiec, który na żądanie uprawnionych organów nie okazuje dokumentów uprawniających go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, środków finansowych, lub dokumentów potwierdzających możliwość ich uzyskania.

Odpowiedzialność na gruncie prawa wykroczeń w postaci kary grzywny grozi także cudzoziemcowi, który nie wywiązuje się z obowiązków nałożonych na niego podczas postępowania o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu tj:

- nie wykonuje obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wyznaczonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
- nie wykonuje obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
- opuszcza miejsce zamieszkania wyznaczone mu w decyzji o przedłużeniu terminu

dobrowolnego powrotu.

ПУТЕВОДИТЕЛЬ

НЕЛЕГАЛЬНОЕ ПРЕБЫВАНИЕ

Нелегальное пребывание - пребывание вопреки положениям касающимся действующих условий въезда и пребывания иностранцев на территории Республики Польша. Нелегальное пребывание на территории Республики Польша имеет место особенно в случае, когда иностранный гражданин :

- не имеет действительной визы или другого действительного документа предоставляющего ему право на въезд на территорию Польши и пребывание на этой территории,
- не покинул территорию Польши после нарушения допустимого срока пребывания,
- нелегально пересек или пытался нелегально пересечь границу,
- нелегально работает или нелегально работал,
- ведет хозяйственную деятельность вопреки действующим законам,
- не имеет финансовых средств для пребывания на территории Польши,
- зарегистрирован в целях отказа въезда в SIS (Шенгенская Информационная Система) либо зарегистрирован в реестре лиц, которых пребывание на территории Польши является нежелательным.

ОБЯЗАТЕЛЬСТВО ПО ВОЗВРАЩЕНИЮ

В случае нелегального пребывания иностранного гражданина на территории Республики Польша возбуждается административное производство по делу обязательства по возвращению.

Производство по делу обязательства по возвращению возбуждает и ведет комендант отделения Пограничной Стражи или комендант подразделения Пограничной Стражи.

ДОБРОВОЛЬНОЕ ВОЗВРАЩЕНИЕ

В решении об обязательстве по возвращению может быть указан период добровольного возвращения, сроком от 15 до 30 дней и исчисляется со дня вручения решения. В случае выдачи такого типа решения иностранный гражданин обязан покинуть территорию Польши в течении срока указанного в решении (выезд в другую страну Евросоюза / государств зоны Шенген не является исполнением этого решения).

Иностранный гражданин, которому в решении указан срок добровольного возвращения имеет возможность воспользоваться помощью в добровольном возвращении. Финансирование такой помощи может быть обеспечено Главным

Комендантом Пограничной Стражи и может включать в себя, в особенности :
покрытие дорожных расходов, административных издержек связанных с получением проездных документов, необходимых виз и разрешений, стоимости питания в дороге, как и стоимости оказания медицинской помощи.

ПРИНУДИТЕЛЬНОЕ ВОЗВРАЩЕНИЕ

Срок добровольного возвращения не будет определен в решении, в случае если орган ведущий производство решит, что существует вероятность побега либо этого требуют соображения обороны, государственной безопасности, защиты безопасности и общественного порядка. Решение в котором не указан срок добровольного возвращения исполняется принудительно.

Принудительное исполнение решения может произойти также тогда, когда после выдачи решения в котором уже указан срок добровольного возвращения:

- - появится вероятность побега иностранного гражданина,
- - дальнейшее пребывание иностранного гражданина создает реальную угрозу обороноспособности или безопасности государства
- - иностранный гражданин не выполнит обязательства покинуть территорию Польши в указанном в решении сроке.

Если решение об обязательстве по возвращению будет исполнено принудительно иностранный гражданин будет обязан покрыть расходы по его исполнению. Размер расходов будет установлен в административном порядке. Если расходы изменятся решение по этому делу может быть изменено.

Расходами по выдворению могут быть обложены, в зависимости от обстоятельств, которые были основой выдачи решения о возвращении :

1. 1. приглашающее лицо,
2. 2. объект, поручающий исполнение работы или исполнение определенной функции,
3. 3. научная организация, которая приняла иностранца в связи с реализацией научного проекта.

Вследствие принудительного исполнения решения об обязательстве по возвращению персональные данные иностранного гражданина, как правило, вводятся в SIS с целью отказа въезда. Тем самым, запрет въезда который охватывает иностранного гражданина касается не только территории Польши, но также и остальных государств Шенгенской зоны.

ЗАДЕРЖАНИЕ

В случае возбуждения производства об обязательстве по возвращению иностранный гражданин может быть задержан на срок не превышающий 48 часов. Однако, если орган который произвел задержание решит направить заявление в суд по умещению

иностранного гражданина в охраняемый центр или о применении по отношению к нему ареста для иностранцев срок задержания может быть продлен на срок не превышающий 24 часа.

СРЕДСТВА ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ ИСПОЛНЕНИЕ РЕШЕНИЯ

Если в выданном решении об обязательстве по возвращению не указано срока добровольного возвращения или из обстоятельств дела следует, что такое решение будет выдано, орган Пограничной Стражи может не обращаться в суд с заявлением по умещению иностранного гражданина в охраняемый центр или о применении по отношению к нему ареста для иностранцев и вместо этого обязать иностранца - до срока исполнения решения об обязательстве по возвращению :

1. появляться в определенном промежутке времени в указанном органе Пограничной Стражи, где должен отметиться,
2. внести денежный залог в определенном размере,
3. передать документ в депозит,

Если из обстоятельств дела вытекает, что иностранец не будет соблюдать свои обязанности или в случае если их не выполняет можно будет поместить его в охраняемый центр для иностранцев или в арест для иностранцев.

Решение по этому делу выносит суд после того как заслушает иностранца. Как правило, время пребывания в охраняемом центре или аресте для иностранцев не превышает 3 месяца. Срок этот может быть продлен на определенное время (каждый раз на срок не превышающий 3 месяца) в случае, когда срок исполнения решения об обязательстве по возвращению будет продлен и если иностранец, в отношении которого выдано такое решение не сотрудничает с органом Пограничной Стражи в области его исполнения.

Максимальный период пребывания в охраняемом центре или аресте для иностранцев, как правило, составляет 12 месяцев. Тем не менее, срок этот может быть продлен на следующие 6 месяцев в случае внесения во время пребывания в охраняемом центре или аресте для иностранцев заявления о признании статуса беженца, а также в случае направления в суд жалобы на окончательное решение об обязательстве по возвращению вместе с ходатайством о приостановлении его исполнения.

ПРОДЛЕНИЕ СРОКА ДОБРОВОЛЬНОГО ВОЗВРАЩЕНИЯ

Указанный в решении срок добровольного возвращения может быть продлен, если иностранный гражданин обязан лично предстать перед польским органом публичной власти, если его присутствия на территории РП требует интерес государства, исключительная личная ситуация вытекающая в особенности из продолжительности проживания на этой территории, из соединяющих его связей семейного и общественного характера, или из необходимости продолжения учебы его малолетнего ребенка.

По причине вышеупомянутых обстоятельств, по заявлению иностранца срок добровольного возвращения может быть однократно продлен также уже после вынесения решения о добровольном возвращении.

Срок добровольного возвращения после продления не может превышать 1 год. В случае продления срока добровольного возвращения до момента выезда с территории

Республики Польша иностранца могут обязать :

1. 1. отмечаться в определенном промежутке времени в указанном органе Пограничной Стражи,
2. 2. внести денежный залог в определенном размере до момента предъявления билета на возвращение,
3. 3. передать документ в депозит до момента предъявления билета на возвращение.

ЗАПРЕТ НА ВЪЕЗД

В выданном иностранцу решении об обязательстве по возвращению будет вынесено заключение запрещающее повторный въезд на территорию Республики Польша или на территорию Республики Польша и других государств Шенгенской зоны. Этот срок составляет от 6 месяцев до 5 лет в зависимости от обстоятельств, на основе которых было выдано решение.

Запрет повторного въезда на территорию Республики Польша и других Шенгенских государств выносится в случае выдачи решения об обязательстве по возвращению в котором :

1. 1. срок добровольного возвращения не указан
2. 2. срок добровольного возвращения указан - в случае если иностранец в этот период:
 1. а) не покинет территорию РП или
 2. б) пересечет или будет совершать попытку незаконно пересечь границу

ОТМЕНА ЗАПРЕТА НА ВЪЕЗД

Запрет на въезд может быть отменен по заявлению иностранного гражданина, если он докажет что :

1. 1. выполнил обязательства вытекающие из полученного решения,
2. 2. его повторный въезд на территорию Республики Польша или других государств Шенгенской зоны должен произойти в связи с обоснованными обстоятельствами, особенно из гуманитарных соображений,
3. 3. иностранцу признана помощь в добровольном возвращении.

ДРУГИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ВЫДАЧИ РЕШЕНИЯ

В день, в котором выданное решение об обязательстве по возвращению станет окончательным, в силу закона произойдет аннулирование национальной визы, а

имеющиеся разрешения на временное проживание и разрешение на работу потеряют силу.

Если решение об обязательстве по возвращению было выдано в связи с нарушением правил пребывания на территории Республики Польша на основании разрешения на пересечение границы в рамках малого приграничного движения, в день когда решение будет окончательным, в силу закона произойдет аннулирование имеющегося разрешения на пересечение границы в рамках малого приграничного движения.

ОСНОВНЫЕ ПРАВА ИНОСТРАНЦА В ПРОИЗВОДСТВЕ ОБ ОБЯЗАТЕЛЬСТВЕ ПО ВОЗВРАЩЕНИЮ

В ходе производства об обязательстве по возвращению иностранный гражданин имеет право, в особенности :

- • обжаловать решение об обязательстве по возвращению выданного комендантом отделения Пограничной Стражи или комендантом подразделения Пограничной Стражи Главе Управления по делам иностранцев сроком четырнадцать дней с момента вручения решения,
- • подать ходатайство о продлении срока на добровольный выезд с территории РП,
- • воспользоваться помощью переводчика,
- • высказаться относительно собранного доказательственного материала перед выдачей решения,
- • действовать через уполномоченного,
- • подать ходатайство о признании статуса беженца.

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Нелегальное пребывание иностранного гражданина влечет за собой также ответственность за административное правонарушение.

Иностранец, пребывающий на территории Республики Польша и не имеющий юридического права на проживание подвергается денежному штрафу. Такому же наказанию подвергается иностранец, который по требованию соответствующих органов не предъявляет документов, предоставляющих ему право на пребывание на территории Республики Польша, финансовых средств или документов подтверждающих возможность их получения.

Ответственность за правонарушения в форме денежного штрафа угрожает также иностранному гражданину, который уклоняется от исполнения обязательств изложенных на него в ходе производства по обязательству по возвращению т.е.:

- • не выполняет обязательства покинуть территорию РП в сроке указанном в решении об обязательстве по возвращению или в решении о продлении срока добровольного возвращения.
- • не исполняет обязательства отмечаться в определенных промежутках времени в органе указанном в решении о продлении срока добровольного возвращения

- • покидает место проживания указанное ему в решении о продлении срока добровольного возвращения.